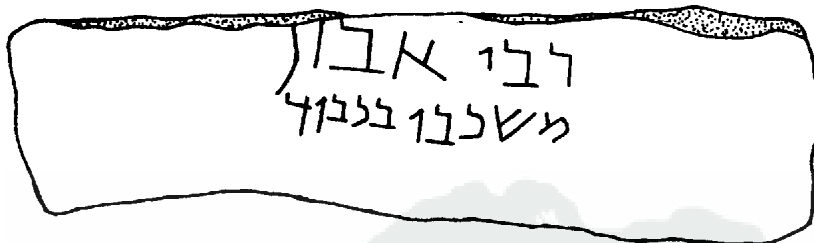

רבי אבון ובנו שמעון ממצאים ארכאולוגיים שהם עדות למקורות

במוזאון בקצרין מוצגות שתי כתובות.¹ האחת נמצאה בקצרין - "רבי אבון משכבו בכבוד" (ראה איור מספר 1), והשנייה נמצאה בעין נשוט - "שמעון בר אבון בר שנין כו" (ראה איור מספר 2). כלומר, שמעון בן אבון נפטר בגיל עשרים ושש וסביר להניח שנפטר בחיי אביו.

לגבי השם רבי אבון כותב א' הימן: "דבר זה מוסכם שרבין או רבי אבין - ר' אבון ור' בון הוא שם של אמורא אחד, ואך בבבלי נקרא על פי רוב רבין, ובירושלמי ר' בון או אבון".² הימן מביא ראיה מבבלי פסחים ע"ב ששם רבין הוא אבין:

כי אתא [= כשהגיע] רבין אמר: אמרתי לפני רבותי: פעמים שאי אתה מוצא אלא ששה, כגון שחל יום טוב הראשון של חג בשבת. אמר אבין: אבין תְּקַלֵּא³ לימא כי הא מילתא? [= (האם) אבין השכול יאמר דבר כזה? שמנה - לא משכחת לה כלל, שבעה - איתא ברוב שנים.

איור מספר 1: תעתיק הכתובת מלוח בזלת שנמצא מוטל בין חורבות בתי הכפר הבדווי בקצרין.

1. לתיאור נרחב של הכתובות ראה: ד' אורמן, 'כתובות יהודיות מתקופת המשנה והתלמוד באיזור קצרין שבגולן', **תרביץ** נג (תשמ"ד), עמ' 513-545. ראוי לציין כי אין דרך ודאית לתיארוך הכתובות. שתיהן נמצאו על פני השטח ולא במסגרת חפירה מסודרת.
2. א' הימן, **תולדות תנאים ואמוראים**, א, ירושלים תשכ"ד, עמ' 89. ראה גם מ' קוסובסקי, **אוצר לשון ירושלמי**, ירושלים תשמ"ה, עמ' 35: אבון - אבין - בון - רבין.
3. כך מנקד ע"צ מלמד, **מלון ארמי-עברי לתלמוד בבלי**, ירושלים תשנ"ב, עמ' 432.

הוצאת תבונות מכללת הרצוג

מפרש רש"י (שם): "אבין תכלא - קובר את בניו היה". דומה לכך מצאנו בבבלי חולין קי ע"א:

רבין ורב יצחק בר יוסף איקלעו לבי רב פפי, אייתו לקמייהו תבשילא דכחל [= רבין ורב יצחק בר יוסף הגיעו לביתו של רב פפי, הביאו לפנייהם תבשיל העשוי מעטין של פרה], רב יצחק בר יוסף - אכל, רבין - לא אכל; אמר אביי: רבין תפלא אמאי לא אכל? [= אמר אביי רבין השכול מדוע לא אכל?]

מפרש רש"י (שם): "תכלא - שכול, קובר את בניו". מדברי אביי אנו למדים שרבין, הוא רבי אבון, היה אב שכול.⁴

הנה נמצאו כתובות היכולות אולי להעיד על מה שנכתב במקורות, והמקורות יש בהם כדי לשפוך אור על שתי כתובות הקבורה. אנו יכולים לשער ששמעון בר אבון, שנפטר בגיל עשרים ושש, הוא בנו של רבי אבון (אשר מצבת קברו נמצאה באזור סמוך לקבר הבן), וכיוון שנפטר בחיי אביו מכונה האב בגמרא בכינוי 'השכול'.

שמעון בר אבון שרש כן

איור מספר 2: תעתיק הכתובת שנמצאה על מכסה של ארון קבורה שנמצא כ-500 מטר מערבית לח'רבת עין נשוט.

4. בצמד המילים 'תכלא' - (ה)שכול, עדים אנו למעתק העיצורים ת' (ארמית) - ש' (עברית): תור - שור, שלוש - תלת, עתור - עשור ועוד. א' בסוף המילה בארמית, היא כמו ה' הידיעה בעברית, כמו 'תורא' בארמית, 'השור' בעברית. ומכאן 'תכלא' = השכול.